

**Raportul de activitate a
Consiliului Autorităților Locale din România și Republica Moldova
pentru mandatul 2024 – 2025**

www.calrrm.ro

Membrii CALRRM:

**Asociația Comunelor
din România**

**Congresul Autorităților Locale
din Moldova**

**Asociația Orașelor din
România**

Consiliul Autorităților Locale din România și Republica Moldova (CALRRM) este o structură comună de coordonare ce reunește Asociația Comunelor din România (ACoR), Asociația Orașelor din România (AOR) și Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM).

În luna septembrie 2024, președinția rotativă a CALRRM a fost preluată de partea română, Valentin-Dumitru-Ioan IVAN, primarul comunei Sadu, județul Sibiu fiind ales președinte pentru mandatul 2024 – 2025.

Următorul raport prezintă, în mod cronologic, principalele acțiuni desfășurate de cele trei asociații membre în perioada septembrie 2024 – noiembrie 2025, cu accent pe sprijinul acordat autorităților locale din Republica Moldova în procesele electorale, în procesul de aderare la Uniunea Europeană și de accesare a fondurilor alocate acestui parcurs de către Republica Moldova.

I. Preluarea președinției și reorganizarea CALRRM (septembrie 2024)

Reuniunea extraordinară a Adunării generale a CALRRM

În perioada 27 – 29 septembrie 2024 a avut loc sesiunea extraordinară a Adunării generale a CALRRM, găzduită la Sibiu. Cu acest prilej, s-a realizat preluarea conducerii de către Asociația Comunelor din România, iar domnul Valentin-Dumitru-Ioan IVAN, primarul comunei Sadu, județul Sibiu a fost ales președinte al Consiliului pentru mandatul 2024 – 2025, cu unanimitate de voturi. Totodată, s-au desemnat doi copreședinți din celelalte structuri asociative: Tatiana BADAN – președintele CALM, primarul satului Selemet, raionul Cimișlia și Daniel NICOLAȘ – prim-vicepreședinte al AOR, primarul orașului Odobești, județul Vrancea. Adunarea generală a aprobat Raportul de activitate a CALRRM pentru mandatul 2023 – 2024 și a adoptat un nou plan de acțiuni și buget pentru perioada 2024 – 2025. De asemenea, au fost aduse modificări Statutului CALRRM, stabilindu-se inclusiv sediul social al Consiliului în municipiul București, str. Constantin Noica, nr. 130, sectorul 6. Un moment simbolic a fost adoptarea Imnului oficial al CALRRM și intonarea, la deschiderea sesiunii, a imnurilor Uniunii Europene, României și Republicii Moldova, subliniind caracterul european al parteneriatului.

Declarația-apel de la Sibiu, 2024

În cadrul reuniunii, în data de 28 septembrie 2024, CALRRM a adoptat o declarație comună ambițioasă, care stabilește direcțiile strategice ale colaborării. Printre obiectivele asumate se numără:

- a) participarea membrilor CALRRM la ședințele comune ale guvernelor României și Moldovei în calitate de invitați, pentru a reprezenta vocea autorităților locale;
- b) respectarea legislației privind consultarea asociațiilor de autorități locale la elaborarea actelor normative din cele două țări;
- c) susținerea fermă a Republicii Moldova pe drumul pro-european, prin acțiuni diplomatice concertate ale CALRRM;
- d) extinderea înfrățirilor între localități din România și Republica Moldova, ca instrument de cooperare directă; și
- e) demersuri la nivel european – inclusiv prin reprezentanții CALRRM în Comitetul European al Regiunilor (CoR) – pentru ca Moldova să fie sprijinită și recunoscută în forurile europene.

În cuvântul său, președintele nou-ales al CALRRM, domnul Valentin-Dumitru-Ioan IVAN, a subliniat că obiectivul principal al mandatului este „*susținerea Republicii Moldova în drumul pro-european*”, CALRRM urmând să acționeze alături de partenerii europeni pentru a sprijini integrarea europeană a autorităților locale moldovenești. De asemenea, domnul Valentin-Dumitru-Ioan IVAN a evidențiat că această structură comună – cea mai mare de acest fel din România și din Republica Moldova – reprezintă o responsabilitate uriașă, dar și o oportunitate de a promova buna guvernare locală, digitalizarea și eficiența administrativă de ambele părți ale Prutului.

II. Activitatea asociațiilor membre (septembrie 2024 – noiembrie 2025)

Asociația Comunelor din România (ACoR)

În calitate de deținătoare a președinției CALRRM în mandatul 2024 – 2025, ACoR și-a intensificat eforturile de cooperare cu partenerii moldoveni. Președintele ACoR, Emil DRĂGHICI, a reprezentat România în cadrul Comitetului European al Regiunilor (CoR), unde a pledat pentru accelerarea aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană și pentru recunoașterea eforturilor administrațiilor locale moldovenești. Domnul Emil DRĂGHICI a salutat angajamentul pro-european al Chișinăului și a avertizat că orice întârziere nejustificată a integrării ar transmite un mesaj negativ; el a subliniat că primarii din Republica Moldova deja aliniază guvernarea locală la normele Uniunii Europene și a cerut parteneriate transfrontaliere care să pregătească colectivitățile locale pentru aderare. De asemenea, ACoR – prin doamna Mariana GÂJU, prim-vicepreședintele ACoR, primarul comunei Cumpăna, județul Constanța – a condus Grupul de lucru pentru Republica Moldova din cadrul Comitetului European al Regiunilor, militând activ pentru sprijinirea comunelor moldovene în procesul integrării. În luna mai 2025, doamna Mariana GÂJU a atras atenția la Bruxelles că „*modul în care sprijinim autoritățile locale din România Moldova în procesul de integrare europeană va fi măsura înțelepciunii noastre politice*”, solicitând Comisiei Europene intensificarea sprijinului tehnic și financiar pentru comunitățile locale moldovene. Tot ACoR, cu experiența sa vastă, a continuat să faciliteze înfrățiri și transfer de know-how către comunele din Republica Moldova, inclusiv prin schimburi de experți în administrație publică și vizite de studiu.

Asociația Orașelor din România (AOR): Asociația Orașelor din România a contribuit la cooperarea bilaterală prin proiecte de dezvoltare urbană și reprezentare externă. AOR a deținut o poziție de copreședinte în cadrul CALRRM prin domnul Daniel NICOLAȘ, primarul orașului Odobești, județul Vrancea, asigurând astfel implicarea directă a orașelor în deciziile Consiliului. De asemenea, AOR a fost promotor al cooperării descentralizate franco-române, o inițiativă din care pot beneficia indirect și autoritățile locale din Republica Moldova. În luna septembrie 2025, delegați ai AOR au participat la Forumul cooperării descentralizate franco-române, ce sa desfășurat la Aurillac, Republica Franceză, unde au discutat despre viitoarea politică de coeziune a Uniunii Europene, consolidarea parteneriatelor locale și schimbul de bune practici în dezvoltare durabilă, educație și patrimoniu. AOR a subliniat în acest cadru rolul comunităților locale în construirea „Europei cetățenilor” și a evidențiat importanța proiectelor europene pentru orașele mici și mijlocii. Prin astfel de inițiative internaționale, AOR a creat punți de legătură care pot fi valorificate și în relația cu autoritățile urbane din Republica Moldova, în special pe teme precum dezvoltarea urbană echilibrată, smart city și absorbția fondurilor europene.

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)

Pe plan intern, CALM a continuat să fie principalul apărător al autonomiei locale și partener de dialog al Guvernului de la Chișinău. Luna martie 2025 a marcat împlinirea a 15 ani de activitate a CALM, moment sărbătorit prin mesaje de felicitare din partea partenerilor, inclusiv al președintelui CALRRM, Valentin-Dumitru-Ioan IVAN. În contextul schimbărilor politice din 2025, CALM s-a implicat activ în dialogul cu autoritățile centrale: la 27 octombrie 2025, Biroul Executiv al CALM a participat la consultări cu prim-ministrul desemnat al Republicii Moldova, domnul Alexandru MUNTEANU, reafirmând parteneriatul dintre administrația locală și guvern în implementarea reformelor democratice și a agendei europene. Președintele CALM, doamna Tatiana BADAN, a subliniat atunci că primarii din Republica Moldova au „*experiența necesară pentru a contribui activ la modernizarea statului și integrarea în spațiul european*”, cu condiția unui dialog instituționalizat și a consultării reale a autorităților locale în toate etapele reformei. CALM a militat pentru descentralizare autentică, o reformă administrativ-teritorială abordată „de jos în sus” și reducerea birocrăției – elemente esențiale pentru ca Moldova să devină un „model regional de democrație locală”. Totodată, Congresul moldovean a obținut o recunoaștere importantă la nivel european: în octombrie 2025, domnul Constantin COJOCARU, vicepreședintele CALM și primarul municipiului Edineț, a fost ales copreședinte al CORLEAP (Conferința Autorităților Locale și Regionale din Parteneriatul Estic, organism al CoR) – o premieră ce confirmă profesionalismul și angajamentul CALM în promovarea valorilor europene și a guvernării democratice locale. CALM a demonstrat astfel că vocea autorităților locale din Republica Moldova contează în dialogul european și regional, consolidând punțile cu omologii din UE și angajându-se să contribuie semnificativ la platformele de cooperare Est-Vest.

III. Conferințe, forumuri și proiecte comune româno-moldovene

Pe parcursul perioadei analizate, au fost organizate numeroase întâlniri bilaterale, conferințe și schimburi de experiență, menite să întărească colaborarea și să pregătească autoritățile locale din Republica Moldova pentru integrarea europeană:

a) Sesiunea CALRRM de la Sibiu (27 – 29 septembrie 2024):

Evenimentul de lansare a noului mandat a adus la aceeași masă zeci de primari din România și din Republica Moldova, oficiali județeni și reprezentanți guvernamentali. Pe lângă deliberările statutare, reuniunea a inclus momente de protocol și simbolică europeană (intonarea imnului Uniunii Europene, al României și al Republicii Moldova) și un schimb de experiență concret: delegații au efectuat o vizită de lucru în comuna Biertan, județul Sibiu, desemnată „*Comuna Comunelor din România, 2024*”, pentru a vedea la fața locului modele de bune practici în dezvoltarea rurală. Astfel de vizite au oferit edililor din Republica Moldova exemple de proiecte de succes realizate în mediul rural românesc.

b) Forumul Economic Regional Moldova, 2025 (9 – 12 iulie 2025, Vatra Dornei, județul Suceava)

O delegație formată din 20 de primari din Republica Moldova, coordonată de CALM, a participat la acest forum găzduit în Bucovina, alături de lideri locali, oameni de afaceri și reprezentanți internaționali din România, Republica Moldova și Ucraina. Principalele teme au vizat dezvoltarea durabilă regională: administrație publică eficientă, economie și agricultură montană, energie verde, acces la finanțări europene, turism și cultură.

Participarea comună la ateliere tematice a facilitat schimbul direct de bune practici: primarii moldoveni au putut vedea „cum s-au implementat fondurile europene” în localitățile românești și „pe ce au pus accent colegii de peste Prut”, remarcând investițiile substanțiale realizate în infrastructură, servicii publice și turism cu ajutorul Uniunii Europene. *„Faptul că vorbim aceeași limbă ne ajută la consolidarea capacităților de a absorbi fonduri europene, la co-finanțări și consultanță pe proiecte europene”* a explicat unul dintre organizatori, evidențiind avantajele colaborării strânse dintre primarii de pe ambele maluri ale Prutului. Primarii din Republica Moldova s-au întors acasă convinși că *„și localitățile noastre rurale pot fi dezvoltate cu fonduri europene”* și hotărâți să valorifice parteneriatele inițiate la forum. De pildă, doamna Svetlana CIOBANU, primarul comunei Ecaterinovca, raionul Cimișlia a stabilit la Vatra Dornei bazele unei înfrățiri cu comuna Ciocănești, județul Suceava, propunându-și să organizeze vizite reciproce ale consilierilor locali pentru a vedea *„cum se pot dezvolta localitățile rurale dacă au acces la fonduri europene”*. Forumul s-a încheiat cu vizite de documentare la proiecte de succes din Țara Dornelor (pensiuni agro-turistice, ferme, ateliere locale), ilustrând modul în care potențialul turistic și economic local poate fi valorificat prin inițiativa autorităților locale și sprijin extern.

c) Conferințe internaționale și parteneriate europene

Reprezentanții autorităților locale române și moldovene au participat împreună și la evenimente dincolo de spațiul bilateral. De exemplu, în luna octombrie 2024, în marja celei de-a 47-a sesiuni a Congresului Puterilor Locale și Regionale al Consiliului Europei (Strasbourg), a fost marcată aniversarea a 20 de ani de la crearea rețelei Rețeaua Asociațiilor Autorităților Locale din Sud-Estul Europei (NALAS). La dezbateră dedicată democrației locale în Europa de Sud-Est au fost invitați foști președinți ai NALAS, între care Tatiana BADAN (CALM) și Emil DRĂGHICI (ACoR). Aceștia au evidențiat, alături de omologi din regiune, rolul crucial al cooperării între asociațiile de municipalități în promovarea reconcilierii, descentralizării și integrării europene în ultimele două decenii. De altfel, directorul executiv CALM, domnul Viorel FURDUI, a mulțumit NALAS pentru contribuția esențială la dezvoltarea instituțională a asociației autorităților locale din Republica Moldova și sprijinul constant acordat administrațiilor publice locale moldovenești pe plan internațional. Acest moment a subliniat încă o dată că eforturile comune ale ACoR, ale AOR și ale CALM se înscriu într-un context regional mai larg, unde solidaritatea între comunitățile locale din Europa de Sud-Est este cheia depășirii provocărilor comune.

d) Forumul cooperării descentralizate franco-române (15 – 16 septembrie 2025, Aurillac, Republica Franceză): Aflat la a VII-a ediție, acest forum a reunit reprezentanți ai autorităților locale din România și din Republica Franceză pentru a consolida parteneriatele descentralizate. Delegațiile ACoR, AOR și CALM, alături de omologi francezi (coordonati de AFCCRE – Asociația franceză a consiliilor locale și regionale europene), a discutat teme relevante și pentru Republica Moldova, precum viitoarea Politică de coeziune a Uniunii Europene post-2027, finanțarea proiectelor locale și schimbul de bune practici în dezvoltarea durabilă, incluziune socială și protejarea patrimoniului. Primarii români au evidențiat că o cooperare strânsă între comunitățile locale din țări diferite poate accelera schimbul de cunoștințe și genera proiecte în beneficiul cetățenilor. Experiența forumului de la Aurillac este valoroasă și pentru partenerii moldoveni, deoarece modelul cooperării franco-române poate fi extins în viitor și spre cooperarea tripartită Franța-România-Moldova, mai ales în contextul pregătirilor pentru absorbția fondurilor europene de către localitățile moldovene.

În ansamblu, aceste conferințe și proiecte comune au consolidat rețeaua de contacte a primarilor din cele două țări, au sporit încrederea reciprocă și au generat idei de proiecte în diverse domenii (infrastructură, mediu, energie, turism, educație) ce pot fi finanțate prin programe europene. Un exemplu concret de oportunitate este Programul Interreg NEXT România-Republica Moldova 2021-2027, lansat oficial la Iași, cu un buget de peste 85 milioane euro (din care ~77,3 milioane fonduri europene) - destinat proiectelor transfrontaliere în sănătate, educație, cultură, mediu și buna guvernare. Autoritățile locale din ambele țări au fost informate și pregătite să acceseze astfel de finanțări, fiind încurajată depunerea de proiecte în parteneriat (fiecare proiect trebuind să implice cel puțin o localitate din România și una din Republica Moldova). În anul 2025, primele apeluri de proiecte sunt în curs de implementare, ceea ce a dat un impuls suplimentar colaborării directe între primării pentru atragerea de fonduri nerambursabile.

IV. Demersuri europene și lobby pentru integrarea Republicii Moldova

Un obiectiv central al activității CALRRM în perioada a fost susținerea parcursului european al Republicii Moldova la nivelul instituțiilor Uniunii Europene și al rețelilor internaționale ale autorităților locale. Cele trei structuri asociative membre au acționat concertat pe plan extern pentru a reprezenta interesele comunităților locale moldovene și a facilita apropierea acestora de standardele și politicile europene:

a) **Reprezentarea în Comitetul European al Regiunilor (CoR):** Așa cum s-a menționat, atât delegații României în CoR (din partea ACoR și AOR), cât și observatorii din partea CALM au adus în prim-plan subiectul integrării europene a Republicii Moldova. În mai 2025, doamna Mariana GÂJU (ACoR) a luat cuvântul la Bruxelles, evidențind impactul profund al procesului de aderare asupra administrațiilor locale moldovene – care sunt „adevărații făuritori ai reformei administrației publice” întrucât implementează efectiv în teren obiectivele de aderare. Ea a reamintit că primării și consiliile locale din Republica Moldova duc greul reformelor de descentralizare și bună guvernare, implementând proiecte europene „în comunități în care până nu demult nici nu existau drumuri asfaltate”, alimentate de dorința puternică de a fi parte din Uniunea Europeană. Prim-vicepreședintele ACoR, doamna Mariana GÂJU, a făcut un apel direct către instituțiile europene și statele membre să nu amâne acest proces, afirmând că aderarea Republicii Moldova este și un test al credibilității și solidarității Uniunii Europene, inclusiv pentru CoR, iar „modul în care sprijinim autoritățile locale va fi măsura înțelepciunii noastre politice”. Mesajul său a fost susținut de întreaga delegație română, care a salutat unanimitatea de care se bucură cauza Republicii Moldova la nivelul CoR. La rândul său, domnul Emil DRĂGHICI, președintele ACoR – într-o intervenție consemnată în buletinul CoR din iulie 2025 – a cerut Uniunii Europene să deschidă larg ușile pentru Republica Moldova, avertizând că amânarea integrării ar fi un semnal ostil și nedrept față de eforturile acestei națiuni. El a evidențiat că autoritățile locale moldovene „sunt angajate în alinierea guvernării locale la normele Uniunii Europene” și produc reforme durabile la nivel local, argumentând că aceste eforturi de jos în sus trebuie recunoscute și sprijinite de CoR. Domnul Emil DRĂGHICI a pledat pentru consolidarea parteneriatelor transfrontaliere România-Moldova ca punte către integrare, subliniind: „trebuie să profităm de acest moment și să deschidem pe deplin ușile Uniunii noastre către Republica Moldova”. Aceste demersuri de lobby au contribuit la crearea unui curent favorabil: în toamna anului 2025, instituțiile Uniunii Europene au apreciat progresele Republicii Moldova și au lăsat să se întrevadă posibilitatea deschiderii oficiale a negocierilor de aderare, cu condiția continuării reformelor în domenii-cheie (justiție, administrație publică, anticorupție).

b) **Prezența în rețele regionale și Parteneriatul Estic:** CALRRM și asociațiile membre au valorificat platformele oferite de organizațiile regionale de autorități locale. Un moment de vârf a fost, după cum am menționat, alegerea reprezentantului CALM în funcția de copreședinte al CORLEAP (forul autorităților locale din Parteneriatul Estic creat de CoR). La cea de-a 14-a reuniune anuală CORLEAP (27 octombrie 2025, Erevan), primarul municipiului Edineț, domnul Constantin COJOCARU a preluat copreședinția, alături de un reprezentant al CoR dintr-un stat al Uniunii Europene. Această poziție înaltă asumată de Republica Moldova prin CALM reprezintă o „*recunoaștere binemeritată a profesionalismului, dedicării și angajamentului*” autorităților locale moldovene în promovarea guvernării democratice în regiune. Sub conducerea sa, CORLEAP și-a fixat planul de acțiune 2025–2029, axat pe dezvoltarea descentralizării în țările Parteneriatului Estic și pe o nouă abordare a Uniunii Europene față de regiunea Mării Negre, punând accent pe implicarea comunităților locale. Prin acest rol, CALM, și implicit CALRRM, a căpătat o vizibilitate sporită în dialogul Est-Vest, facilitând accesul direct al primarilor moldoveni la expertiza și sprijinul colegilor din Uniunea Europeană. În paralel, la nivelul Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei (CALRCE), delegația Republicii Moldova – din care fac parte și lideri CALM – a primit aprecieri pozitive. În noiembrie 2025, CALRCE a adoptat o rezoluție ce „*recunoaște progresele Republicii Moldova, dar cere continuarea reformelor în parteneriat strâns cu CALM pentru o descentralizare și autonomie locală reală*”. Această recomandare a Consiliului Europei confirmă că implicarea CALM este esențială în conturarea politicilor de descentralizare, iar autoritățile centrale de la Chișinău sunt îndemnate să colaboreze strâns cu asociația primarilor în toate reformele administrative.

c) **Diplomație locală și parteneriate trilaterale:** În perioada vizată, CALRRM a acționat și ca o punte diplomatică locală între România, Republica Moldova și alți parteneri europeni. S-au intensificat legăturile cu Republica Franceză, Germania și alte state care susțin parcursul european al Chișinăului. De exemplu, în iunie 2025, ACoR și CALM au participat împreună la o reuniune cu reprezentanții ambasadelor statelor Uniunii Europene la Chișinău, subliniind nevoia ca fondurile europene de pre-aderare să ajungă eficient și la nivel local (pentru proiecte de infrastructură, mediu, dezvoltare economică locală). S-au purtat discuții despre posibilitatea ca primarii din Republica Moldova să fie integrați ca observatori în structurile Comitetului European al Regiunilor – inițiativă susținută de delegația României în CoR și prevăzută ca obiectiv în Declarația CALRRM de la Sibiu, 2024. Totodată, liderii CALRRM au menținut un dialog constant cu Guvernul României, prin Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, precum și prin Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova (DRRM), care derulează programe de finanțare pentru comunitățile locale din Republica Moldova. În 2025, au fost finanțate zeci de proiecte în localități rurale moldovene (iluminat public, reabilitări de școli și cămine culturale, dotări de ambulanțe și autobuze școlare etc.) prin intermediul Fondului de Investiții al României sau al programelor de asistență tehnică gestionate de DRRM – aspect evidențiat de primarii moldoveni ca un ajutor concret în perioada de pre-aderare. Aceste finanțări, coroborate cu oportunitățile Interreg și viitoarele fonduri de coeziune, oferă administrațiilor locale din Republica Moldova resursele necesare pentru a începe alinerea la standardele UE chiar înainte de aderare.

d) **Implicarea în procesele electorale și relația cu noul guvern moldovean.**
Alegerile parlamentare din 2025: Un moment politic definitoriu pentru parcursul european al Republicii Moldova l-au reprezentat alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025. CALRRM, prin președintele său, Valentin-Dumitru-Ioan IVAN, a urmărit cu atenție desfășurarea scrutinului și și-a exprimat imediat poziția. Într-un comunicat de presă din 29 septembrie 2025, președintele CALRRM a salutat rezultatul alegerilor ca pe „*o etapă de referință în consolidarea democrației și a responsabilității civice*” din Republica Moldova. El a subliniat că procesul

electoral, deși desfășurat într-un context complex, a demonstrat încrederea cetățenilor în mecanismele democratice și capacitatea instituțiilor de a le susține. De asemenea, președintele CALRRM a felicitat autoritățile de la Chișinău pentru organizarea ireproșabilă a scrutinului și a evidențiat rolul esențial al administrației publice locale în buna desfășurare a alegerilor: primarii și echipele lor au asigurat ordine, transparență și siguranță în comunități, dovedind profesionalism și responsabilitate. Domnul Valentin-Dumitru-Ioan IVAN a legat direct consolidarea democrației locale de perspectivele europene, afirmând că „*consolidarea democrației în Republica Moldova este strâns legată de parcursul european al țării*”. În viziunea CALRRM, aderarea la Uniunea Europeană nu este un simplu obiectiv politic, ci o condiție pentru dezvoltarea comunităților locale, prin acces la fonduri, investiții și proiecte care modernizează infrastructura, educația, sănătatea și serviciile publice. Mesajul transmis imediat după alegeri a fost unul de încurajare: partenerii din România (atât la nivel central, cât și local) sunt pregătiți să sprijine noul Parlament și noul Guvern al Republicii Moldova în demersurile necesare integrării europene, punând accent pe importanța continuării reformelor începute.

e) **Dialogul cu noul Guvern (octombrie – noiembrie 2025):** După alegeri, schimbarea guvernamentală de la Chișinău a adus în prim-plan cooperarea dintre CALM și executivul moldovean. La 27 octombrie 2025, înainte de votul de investiție, prim-ministrul desemnat, domnul Alexandru MUNTEANU, a invitat conducerea CALM la consultări publice pe marginea programului de guvernare, recunoscând astfel calitatea CALM de partener-cheie în guvernarea democratică. Întâlnirea a oferit reprezentanților autorităților locale prilejul de a prezenta așteptările și propunerile lor. Doamna Tatiana BADAN, președintele CALM, a reafirmat angajamentul primarilor pentru descentralizare, autonomie locală și modernizarea statului prin dialog și cooperare loială între nivelele de guvernare. Ea a insistat asupra continuării practicii Comisiei Paritare Guvern – CALM și a consultării transparente a proiectelor de acte normative care privesc administrația publică locală. Domnul Viorel FURDUI, directorul executiv al CALM a mulțumit premierului anterior Dorin RECEAN pentru deschiderea avută și a punctat, în discuția cu noul premier, necesitatea unei reforme administrativ-teritoriale de jos în sus: „*Timp de decenii, reformele au fost impuse de sus în jos, fără o înțelegere profundă a realităților locale... Poate este momentul să schimbăm abordarea*”, a spus domnul Viorel FURDUI, argumentând că reforma trebuie construită pe o viziune pornită de la nivelul comunităților, prin consultări autentice cu primarii. Reprezentanții CALM au prezentat și o listă de priorități concrete pentru noul guvern, între care: îmbunătățirea accesului primăriilor la fonduri europene și naționale (inclusiv crearea unui Fond național de co-finanțare pentru proiectele UE); revizuirea sistemului fiscal în sensul creșterii veniturilor proprii ale autorităților locale, pentru a reduce dependența de transferurile centrale; reducerea birocrăției și reforma urgentă a sistemului de achiziții publice, considerate „două obstacole majore în calea dezvoltării locale”; finalizarea procesului de delimitare și înregistrare a proprietăților publice locale, pentru a permite o administrare eficientă a patrimoniului comunităților; consolidarea orașelor ca poli regionali de dezvoltare și abordarea dedicată a problemelor comunelor mici, cu accent pe stimularea inițiativelor locale; asigurarea resurselor financiare corespunzătoare pentru competențele descentralizate; și, nu în ultimul rând, combaterea discursului instigator la ură îndreptat împotriva aleșilor locali. Pe acest din urmă punct, doamna Violeta CRUDU, primarul comunei Cruzești și președinta Rețelei Femeilor din CALM, a atras atenția asupra proliferării îngrijorătoare a mesajelor de ură și atacurilor verbale la adresa femeilor primar, cerând politici clare pentru protejarea demnității acestora și încurajarea egalității de gen în administrația locală. Premierul desemnat a apreciat contribuțiile CALM și a promis instituționalizarea dialogului cu autoritățile locale. În acest sens, s-a agreeat ideea ca în Programul de Guvernare să fie inclus un capitol dedicat administrației publice locale, iar CALM să aibă un rol consultativ permanent, posibil chiar prin cooptarea unui reprezentant al asociației

În structurile guvernamentale relevante. De asemenea, s-a discutat calendarul unor întâlniri periodice între Guvern și primari (trimestrial, la nivel de prim-miniștri și președinți de raioane/municipii), pentru evaluarea progreselor și soluționarea problemelor punctuale. Acest parteneriat reînnoit între noul Guvern și CALM, sprijinit moral și de partea română, ACoR și AOR oferindu-și expertiza în tranziția de la un model centralizat la unul descentralizat, este de bun augur pentru accelerarea reformelor locale în contextul deschiderii negocierilor de aderare la Uniunea Europeană.

Concluzii

Perioada septembrie 2024 – noiembrie 2025 a fost una de efervescentă în cooperarea dintre autoritățile locale din România și din Republica Moldova. Sub conducerea președintelui Valentin-Dumitru-Ioan IVAN, CALRRM a consolidat platforma comună de acțiune, reușind să îmbine activitățile individuale ale fiecărei asociații - ACoR, AOR și CALM - cu inițiativele comune menite să sprijine direct comunitățile din Republica Moldova. S-au organizat întâlniri la nivel înalt și s-au adoptat documente strategice (Declarația de la Sibiu, 2024) care orientează cooperarea spre obiective clare: integrarea europeană a Republicii Moldova, descentralizare, dezvoltare locală și reprezentarea intereselor locale la masa deciziilor guvernamentale. De asemenea, implicarea activă în rețele europene (CoR, CORLEAP, NALAS, forumuri internaționale) a adus vizibilitate și sprijin extern cauzei autorităților locale moldovene.

Au fost obținute rezultate tangibile: vocea primarilor din Republica Moldova este acum auzită mai puternic atât la Bruxelles, cât și la Chișinău, parteneriatele de înfrățire și proiectele transfrontaliere s-au înmulțit, iar pregătirea pentru accesarea fondurilor europene s-a îmbunătățit simțitor, așa cum au remarcat participanții la Forumul din Vatra Dornei. Procesul electoral din anul 2025 a confirmat maturitatea democratică a Republicii Moldova, iar tranziția către un nou guvern a evidențiat importanța cooperării strânse dintre guvern și autoritățile locale – un principiu ferm promovat de CALM cu susținerea omologilor din România.

În perspectivă, provocările rămân semnificative: realizarea reformei administrativ-teritoriale, creșterea autonomiei financiare locale, absorbția fondurilor de pre-aderare și pregătirea intrării în marea familie a Uniunii Europene. Totuși, solidaritatea demonstrată de CALRRM în această perioadă și angajamentele asumate la nivel politic oferă motive de optimism. România a dovedit că este „o călăuză de nădejde în drumul european” al Republicii Moldova, iar autoritățile locale – prin colaborarea lor exemplară – constituie coloana vertebrală a acestei apropieri istorice. Raportul de față ilustrează că, lucrând împreună, primarii și comunitățile de pe ambele maluri ale Prutului au făcut pași concreți spre un viitor comun european, punând bazele unei dezvoltări locale durabile, în beneficiul direct al cetățenilor. Parteneriatul CALRRM rămâne așadar un pilon esențial în atingerea acestui deziderat, iar acțiunile sale din ultimele luni confirmă deviza: *„Împreună, pentru comunități locale puternice și europene!”*.